

'De Intense Stad'

De drijfveren en ervaringen van voormalig Stadsbouwmeester Niek Verdonk

[1]

06 -'15

Verslag van de lezing op 9 juni 2015 door Sterre Brummel

Afbeeldingen: www.twitter.nl,
www.dejongensronner.nl, www.elmer-spaargarenfotografie.nl

Stadsbouwmeester Niek Verdonk is voor de meeste architectuur minnende Stadgers een waar begrip. Begin dit jaar heeft Niek afscheid genomen van de gemeente Groningen: hij is nu Stadsbouwmeester af. Tijdens zijn (afscheid)rede van vanavond vertelt hij over zijn persoonlijke drijfveren en ervaringen met het agenderen van architectuur in de gemeente Groningen. Licht nerveus, af en toe struikelend over zijn woorden maar bovenal zeer gepassioneerd – zoals we hem kennen.

Niek is in de jaren opgeleid dat de stedenbouwfilosofie te maken had met *de maakbare stad*. Dit verlangen naar een utopische stad ontkende echter de gelaagde stad, volgens Verdonk. Zo zag hij Utrecht naar eigen zeggen “letterlijk kapot gaan” door de aanleg van Hoog Catharijne. En daar wilde de jonge Niek wat aan gaan doen. [1] Thema's die tijdens zijn studie aan de TU Eindhoven aan bod kwamen, hadden veelal te maken met het nadenken over de toekomst van het Modernisme. Nieuwe woonwijken als de Bijlmermeer en ideeën van Turner voedden Niek's interesse in stadsvernieuwingswijken. “De oplossing was om niet meer vanuit de architect, maar vanuit de

ingenieur en bouwkundige te denken en werken.”

[2]

Groningen en de Omslag

Toen Niek begin jaren 1970 in Groningen kwam werken, was de stad sterk verpauperd. Woningen werden snel gebouwd en een structuurplan moest zorgen voor een verbindingsweg die dwars door de binnenstad zou komen te liggen. De omslag in het denken over de Groningse stedenbouw kwam volgens Niek met het besef dat niet deze ingrepen, maar juist woningen de stad maken: “Het bouwen aan volkshuisvesting betekent het bouwen aan de stad.” Als voorbeeld noemt Niek de wijk Hoornse Meer, waar sociale en particuliere woningbouw gezamenlijk in de openbare ruimte werden geplaatst [2]. Tendensen als de stadsmarkeringen en manifestaties als *A star is born* brachten weer leven in de brouwerij én successen

met zich mee: het Tschumi-paviljoen aan het Hereplein had immers een bouwvergunning voor 5 jaar – maar staat er 25 jaar later nog steeds.

De Intense Stad

Als Stadsbouwmeester had Niek de opdracht om de kwaliteit van de architectuur in de stad Groningen te stimuleren. Hij zette zich voornamelijk in om de positie van het ontwerpen te versterken zowel binnen de ambtelijke organisatie als bij alle andere bij de stadsontwikkeling betrokken partijen. Begin jaren 1990 was Groningen een compacte, maar lage en vlakke stad. Veel wijken waren verdund. “Wij hadden destijds de idee van de Intense Stad; dit voerden wij vooral programmatisch uit door het aanjagen van het debat over nieuw typologieën.”

[3]

“De idee van de Intense Stad betekende in de praktijk het aanjagen van het debat over nieuwe typologieën”

bouwjong!
woningbouw voor jongeren

7 AUTEURS
Met Marlies Rohmer
Dick van Gasteren | René Assenart
Mark Verbeek | Paul Schiedermans
Peter Michael Schone | Erik Dierksen

30 22 locaties
in Groningen
PROJECTEN

ONDERZOEK
NAAR MODULAIRE
BOUWSYSTEMEN

4859
EENHEDEN

FOTO-
ESSAY
Hoe wonen jongeren nu?

173.162 M²

NU voor
€341
GEMIDDELTE
KAMERHUUR
PER MAAND

Totaal aantal
studenten in Groningen
± 48.450

41 REFERENTIES UIT
BINNEN- EN BUITENLAND

[4]

Als voorbeelden van de idee *Intense Stad* noemt Niek BouwJong [4]; het DUO-gebouw [3] –mét bijhorende tuin – en zijn ogenschijnlijk persoonlijke favoriet; de intense laagbouwwijk De Linie[5].

Wat is volgens Niek de succesformule van de Intense Stad? “Groningen is een compacte en tegelijkertijd internationale stad”. Aan de nieuwe Stadsbouwmeester,

Jeroen de Willigen, wil Niek meegeven dat het belangrijk is om op zoek te gaan naar nieuwe opdrachtgevers: er moet een nieuwe verhouding komen tussen opdrachtgever en uitvoerder. De tijd van de grote opdrachtgever is voorbij. Oftewel:

“Bouw voort op de traditie uit 1972, houd je eigen ideeën en blijf eigenwijs!”

[5]